

SLEPÍ ŽÁCI S TŘÍSKOU V OKU

Kázání ze dne 7. 2. 2021 – Kamil Vystavěl

Lukáš 6,39-42: Řekl jim také podobenství: "Může vést slepý slepého? Nepadnou oba do jámy? Žák není nad učitele. Je-li zcela vyučen, bude jako jeho učitel. Jak to, že vidíš třísku v oku svého bratra, ale trám ve vlastním oku nepozoruješ? Jak můžeš říci svému bratru: 'Bratře, dovol, ať ti vyjmu třísku, kterou máš v oku', a sám ve svém oku trám nevidíš? Pokrytče, nejprve vyjmi trám ze svého oka, a pak teprve prohlédneš, abys mohl vyjmout třísku z oka svého bratra."

Dnes nám evangelium predestinuje několik výroků či kratičkových podobenství. Na jednu stranu jsou srozumitelné samy o sobě, takže asi nepotřebují velkého výkladu. Na druhou stranu věřím, že stojí za to, abychom u nich chvíli zastavili a přemítali o nich.

1. Oba spadnou do díry...

Nejprve Ježíš pokládá otázky, na které všichni znají odpověď: *Může vést slepý slepého? Nepadnou oba do jámy?* Slepota je názorný obraz nebezpečí. Je nebezpečné chodit se zavřenýma očima, s očima zapíchnutýma do mobilu, nebo po tmě, když nevidím na cestu před sebou. I při velké opatrnosti hrozí, že se přihodí něco zlého.

Tento výrok otevírá tematiku rizik a nebezpečí. Svět je jich plný a je dobré je o nich vědět. Jistě není nezbytné veškerých rizikům vyhýbat, některé rizikové situace mohou být dokonce prospěšné, přínosné. K životu nebezpečí tak nějak patří, život je totiž vratká a nestabilní veličina: mohl by taky nebýt, může být poškozen, může být znehodnocován, může se kazit. Řečeno obrazně, jsou kolem nás různé blátivé louže, kluzké chodníky, výkaly od pejsků a tak podobně a člověk se občas zašpiní, občas upadne, řízne se, nebo na něco tvrdého narazí. Tu a tam jsou také hluboké jámy a není radno do nich spadnout.

Svět je hodně velký a hodně složitý. Někteří lidé dokonce říkají, že život v současném světě složitější než kdy jindy. Některým kouskům světa rozumíme, některým rozumíme jen trochu a jiným nerozumíme vůbec. A mám za to, že zvláště v těch oblastech, kterým vůbec nerozumím, jsem podoben slepci. Vyjdu-li na cestu bez průvodce, tak v lepším případě si naberu vodu do bot, v horším případě žuchnu do doury.

Běh světa budí zdání, že si každý vystačí docela sám, nebo téměř sám, nezávislost, ekonomická i jiná soběstačnost, samostatnost, o to se leckdo snaží. Stává se pak, že jedinec, který se ode všech osamostatní, pak je na spoustu věcí sám a někdy bloudí jako slepý a možná netuší, co zlého kde na něj číhá. Pomáhá nebýt sám, pomáhá mít na blízku někoho, kdo v té či oné oblasti vidí alespoň trochu lépe než já. Výhodou a podporou nám může být například širší rodina anebo společenství lidí v církvi.

2. Učedník učitele nepřeroste

Druhý Ježíšův výrok nás přivádí do sféry vzdělávání. *Žák není nad učitele. Je-li zcela vyučen, bude jako jeho učitel.* Podobně jako v předchozí metafoře i zde je důležité mít na blízku někoho, kdo mne povede, někoho, kdo mi má co nabídnout. Všimněme si tohoto významného momentu. Ono by se totiž mohlo někomu zdát, že křesťané mají především dávat, být těmi, kdo aktivně něco pozitivního dělají atd. Ono tomu tak úplně není. Křesťané mají především čerpat, přijímat, získávat z dobrých zdrojů posilu. A velice záleží na tom, odkud čerpáme, jaké zdroje máme k dispozici.

Obraz žáka a učitele mě přivádí na myšlenku osobního růstu, rozvoje, pokračujícího vzdělávání. Víra přináší do života určitou dynamiku. Žák pod vlivem vhodného učitele může růst, má v čem se zlepšovat, tvarovat, dozrávat, může dokonce překonat svoji dřívější slepotu – pokud tedy jeho učitel sám není slepý. Byla by velká chyba, kdyby žáci ustrnuli, kdyby jejich vývoj zamrzl, zastavil se a nepokračoval. Ten, kdo se vydává na cestu za Ježíšem, ten se dává do pohybu.

Ježíš a jeho učedníci byli ve své době trochu exoti, alternativci. Přinášeli svému okolí nezvyklé chutě, otevírali neznámé a nečekané možnosti. Přinášeli trochu jiný pohled na život. Byli solí a byli světlem. A co byla ta zvláštní chuť, co bylo to jejich světlo?

Domnívám se, že Ježíš učí především pokání. Pokání je vědomí vlastní neúplnosti, nedokonalosti, vědomí chyb a vin. Pokání je zároveň touha po úplnosti, touha po dokonalosti, touha překonat chyby a viny. Pokání je ochota dát se poučit, ochota změnit názor, ochota jít dál a stále hledat pravdu – jako slepý dát si poradit, jako žák něčemu novému se přiučit, rozšířit obzory, vnitřně o kousek povyrůst.

Náš učitel učí pokání. A toto umění opravdu není příliš rozšířeno. Mezi lidmi je to něco ne úplně obvyklého, něco zvláštního, exotického. Ale je to umění důstojné, umění vpravdě lidské, umění, které mnozí ocení.

3. Oči, třísky, trámy

A do třetice, evangelijní čtení se završuje známým oddílem o smetí v oku. Připomeňme si jej: *Jak to, že vidíš třísku v oku svého bratra, ale trám ve vlastním oku nepozoruješ? Jak můžeš říci svému bratru: 'Bratře, dovol, ať ti vyjmu třísku, kterou máš v oku', a sám ve svém oku trám nevidíš? Pokrytče, nejprve vyjmi trám ze svého oka, a pak teprve prohlédneš, abys mohl vyjmout třísku z oka svého bratra.*

Tato slova vycházejí z předpokladu, že máme nějaké bratry. Rád bych se u toho na chvíli zastavil. Můžu si snad myslet, že tento kus Ježíšova učení na mne neplatí, když mám jenom sestry, nebo když jsem jedináček? Ježíš slovo bratr používá v širším významu. Nejde jen zdaleka o sourozence. Kde všude mohu potkat bratra? Vidět bratra v jiném člověku, a ještě dále vidět bratra v dalších živých tvorech, to je úžasná schopnost, úžasný dar. Mám bratry, kamkoli se podívám – ať chci nebo nechci. Jelikož můj život je těsně provázaný s lidmi, kteří mne obklopují, můj život je docela těsně propojen s lesy, loukami, poli a tím, co žije na nich. Můj život je závislý na vzduchu, který je kolem, na vodě, která teče v nedaleké řece. A snad bychom tuto provázanost měli nazývat slovem bratrství.

A teď už k těm trámům a třískám. Opět je tématem špatné vidění, tentokrát jde však o subtilnější záležitosti než je slepota. I docela malá, sotva viditelná tříška může oko pořádně potrápít. O větších kusech dřeva ani nemluví. Ježíš ovšem tento přírůstek používá trochu jinak. Oko, jak známo, je na cizí předměty citlivé, naproti tomu Ježíš mluví o lidské necitlivosti, o neochotě vnímat a rozeznávat cizorodé předměty, které nám brání v rozhledu. Pikantní na tom je, že když má klapky na očích někdo druhý, tak to krásně, jasně a průzračně vnímáme. A to, že mně samému něco kalí zrak, to přehlížím, neřeším, snad jsem už zvyklý na ten zúžený pohled. Ono když něco máte na očích od rána do večera, bez ustání a když to nikdy nesundáváte, tak na to snadno zapomenete. Také poutník z Komenského Labyrintu světa měl na očích brýle mámení a nejspíš by o nich vůbec nevěděl, kdyby je neměl nasazené nakřivo a tu a tam nezahlédl věci tak, jak vypadají bez oněch brýlí.

Trám v oku, o kterém nevím, to je opravdový malér. Slepý člověk o své slepotě ví a může se podle toho zařídit. Horší je, když nevím o tom, že mi něco kalí zrak. Nejde samozřejmě o věci, které by mohl vyšetřit šikovný optometrista nebo odborný lékař. Trám v oku, o kterém mluvil Ježíš, je ještě něco jiného. Možná, že nějaký ten kus dřeva si v očích nosí každý člověk. Podstatné je vědět o tom, vědět o svých mezích. Mějme na paměti, že naše vnímání zpravidla bývá trochu nepřesné a někdy je úplně mylné. Toto vědomí o vlastních mezích bychom mohli nazvat slovem pokora.

A nyní již končím se svým mudrováním a zvu Vás k modlitbě:

Milý Bože,

k dobrému zraku a k jasné mysli máme daleko. Prosíme tě, nenechej nás slepě chodit po nebezpečných cestách. Kéž nejsme vydáni všanc své vlastní pošetlosti. Prosíme o Tvoji milost na každý den, abychom krůček po krůčku šli za Tvým Kristem.